

Capecitabine na oxaliplatin kwa ajili ya kutibu saratani ya njia/mirija/mishipa ya nyongo (biliary tract)

Ikiwa daktari wako alipendekeza mchanganyiko wa capecitabine na oxaliplatin (CAPOX) saratani yako, haya ni baadhi ya maelezo muhimu kuhusu dawa hizi na baadhi ya vipengele vinavyohusiana nayo.

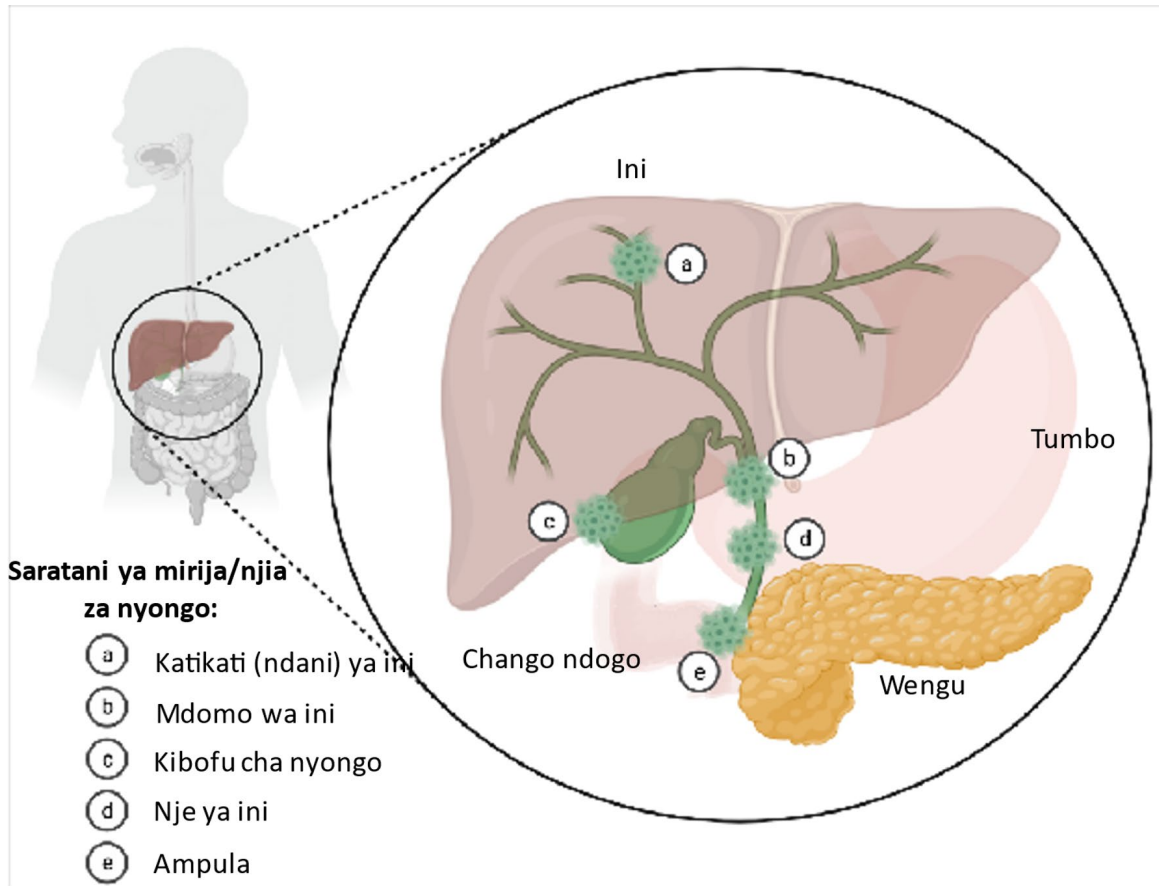
Saratani ya njia/mirija/mishipa ya nyongo (biliary tract)

Saratani ya njia/mirija/mishipa ya nyongo (biliary tract) hukua kutoka kwa seli (zinazoitwa cholangiocytes) ambazo kwa kawaida huunda bitana (utando) ya mfumo wa njia/mirija/mishipa ya nyongo (iliyoonyeshwa kwa kijani kwenye picha hapa chini). Njia za nyongo ni mirija midogo ambayo hubeba nyongo, ambayo hutumika kusaga chakula, kutoka kwenye ini na kibofu cha nyongo hadi kwenye utumbo (chango) mwembamba.

Saratani za njia za nyongo ni cholangiocarcinoma (saratani ya mirija ya ini), saratani ya kibofu cha nyongo na saratani ya ampullary:

- **Saratani ya mirija ya ini (Cholangiocarcinoma)** - ambayo pia inajulikana kama saratani ya mirija ya nyongo. Saratani hii iko aina tatu, kulingana na sehemu ya mishipa/mirija ya nyongo ilipo:
  - o **saratani ya mirija ya nyongo iliopo katikati/ndani ya ini (intrahepatic cholangiocarcinoma)** – saratani ya mirija ya nyongo ambayo hutokea ndani ya ini
  - o **Saratani ya mirija ya nyongo iliopo kwenye mdomo wa ini (perihilar cholangiocarcinoma)** - inapokua kwenye mirija iliyo nje kidogo (mdomo) ya ini
  - o **Saratani ya mirija ya nyong ilio nje ya ini (distal/extrahepatic cholangiocarcinoma)** - inapokua kwenye mirija iliyo nje ya ini
- **Saratani ya kibofu cha nyongo** - hutokana na utando wa ndani wa kibofu cha nyongo
- **Saratani ya Ampula** – saratani hii huanzia kwenye makutano/muunganiko kati ya mirija ya nyongo na uchangoUmepewa kipeperushi hiki kwa sababu umegunduliwa na saratani ya njia za

nyongo. Daktari wako wa saratani (oncologist) atakuelezea zaidi na kujadiliana na wewe kuhusu ya aina ya saratani ya njia ya nyongo uliyo nayo na kiasi gani imesambaa/kuenea.

CAPOX ni nini?

CAPOX ni mchanganyiko wa chemotherapy unaojumuisha capecitabine na oxaliplatin. Capecitabine na oxaliplatin ni dawa mbili za kidini ambazo huua seli za tumor kwa kuzuia mchakato wa urudufishaji wa seli. Hata hivyo, kwa sababu inaweza pia kuharibu seli za kawaida, inaweza kusababisha madhara fulani.

Je, CAPOX inapeanwa vipi?

CAPOX inaundwa na dawa mbili ambazo hupeanwa kwa njia mbili tofauti. Utapokea oxaliplatin hospitalini, katika kitengo cha chemotherapy. Oxaliplatin inadungwa kwa njia ya mshipa wa damu

Generated by Dr MG Prete and Dr C Braconi (oncologists) based on information developed by Macmillan Cancer Support and used with permission. Revised by Ms J Milne (nurse), Ms H Morement (patient representative). Translated by Abeid Athman and Elene Mariamidze. Translation project coordinator: Dr. R Casolino

(kwenye mshipa wa vena) kupitia kanula, mrija mfupi mwembamba, ambao itawekwa kwenye mshipa wako wa vena kagasho (arm) au mkono na muuguzi. Kanula itatolewa baada ya kupokea oxaliplatin. Capecitabine hutumiwa kwa kumezwa (kwa mdomo) kama vidonge. Utapokea vidonge vya capecitabine kutoka kwa duka la dawa la hospitali mwanzoni mwa kila mzunguko/mduara (cycle). Utameza capecitabine nyumbani kwa wiki mbili mfululizo. Kawaida humezwa mara mbili kwa siku, asubuhi na jioni.

Muda mwafaka wa kumeza vidonge ni kila masaa 12, lakini lau itakuwa uzito kwako, unaweza kuchukua vidonge kila baada ya masaa 10 au 11 (lakini isiwe chini ya muda wa saa 8).

Vidonge lazima uvinywe kwa maji mengi ndani ya dakika 30 baada ya chakula (vitafunio vitakuwa sawa ikiwa huwezi kula mlo sahihi). Kawaida vidonge hivi vimezwe bila kutafunwa au kuvunjwa, lakini ikiwa una shida na kumeza unaweza kuiyeyusha kwa maji. Ukikosa dozi, ruka dozi uliyokosa na uendeleee na ratiba yako ya kawaida. Usichukue dozi mbili wakati huo huo au dozi za ziada.

Daktari wako ataamua kipimo halisi cha CAPOX utakachopokea kulingana na mambo mengi ikiwapo ni pamoja na urefu wako, uzito, umri, afya kwa ujumla na hali za msingi.

Ratiba ya matibabu ya CAPOX

Utapokea CAPOX katika mizunguko/miduaara (cycle) ya matibabu. Ratiba ya kawaida ya matibabu ya CAPOX hufuata mzunguko wa wiki tatu, ambapo kuna siku moja ya chemotherapy ya mishipa (oxaliplatin) na siku kumi na nne mfululizo ya kumeza vidonge vya capecitabine, kisha ikifuatiwa na wiki moja ya kupumzika.

Mwanzoni mwa kila mzunguko wa chemotherapy, utapimwa na timu ya saratani (oncology). Kabla ya kila kikao cha chemotherapy, utafanyiwa tathmini ya damu na timu yako ya saratani (oncological) halafu itaamua kama unafaa/unamudu kupewa mzunguko wako wa chemotherapy. Ni muhimu kuripoti dalili na matatizo yoyote tangu mara ya mwisho kuonana na daktari wako ili dozi/ratiba iweze kurekebishwa na ibinafsishwe mahususi kwa ajili yako.

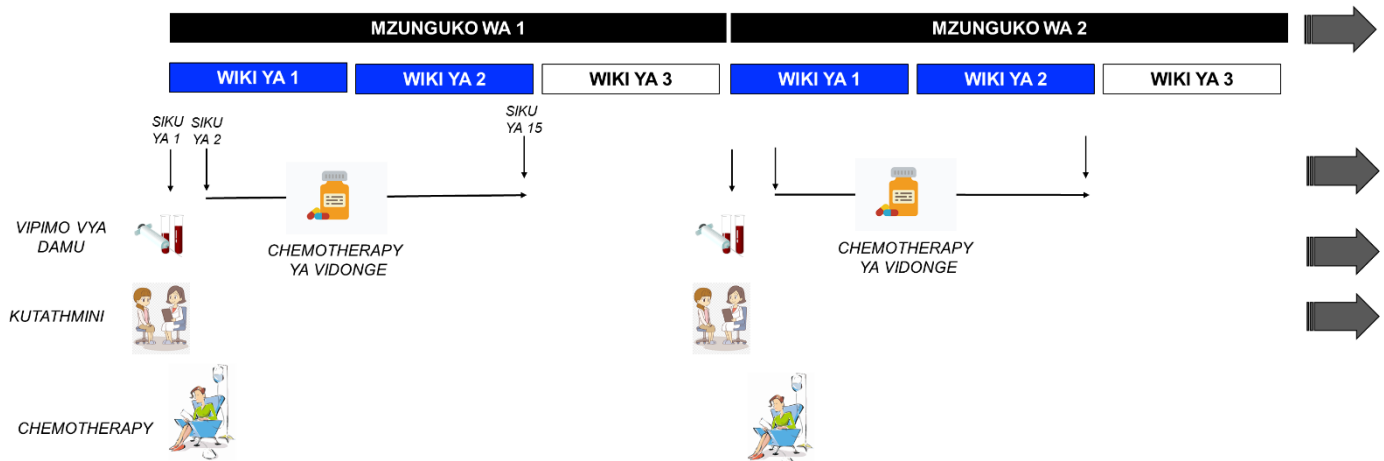
SIKU YA 1 ya wiki ya kwanza ya kila mzunguko wa chemotherapy, utakuja hospitali kuona timu ya saratani (oncology) kufanyiwa tathmini na kupimwa damu. Utarudi siku 1 au 2 baadaye ili

Generated by Dr MG Prete and Dr C Braconi (oncologists) based on information developed by Macmillan Cancer Support and used with permission. Revised by Ms J Milne (nurse), Ms H Morement (patient representative). Translated by Abeid Athman and Elene Mariamidze. Translation project coordinator: Dr. R Casolino

kupokea chemotherapy. Katika tukio hili hutakutana na daktari ila kama kutatokea dharura au madhara. Kipindi cha chemotherapy kitaendelea kwa masaa 2 hadi 3. Mwisho wa kikao muuguzi atakupa vidonge vya capecitabine kuchukua nyumbani. Hutahitaji kulazwa usiku kucha hospitalini kwa kupewa dawa za kidini (chemotherapy).

Daktari anaweza kukuuliza uchukuliwe damu kwa daktari wako wa kawaida (general practitioner/ medical officer) siku moja kabla ya siku ya kupewa chemotherapy.

Mzunguko/mduara wa CAPOX: kutibiwa wiki 2, wiku moja ya mapumziko

Muda wa matibabu ya CAPOX

Daktari atakuelezea muda wa matibabu na wewe. Kwa ujumla, kila mzunguko wa CAPOX utadumu kwa wiki tatu. Ikiwa matibabu yamevumiliwa vizuri, inaweza kurudiwa kwa mizunguko 8. Utapokea angalau mizunguko 4 ya chemotherapy kabla daktari wako akushauri upige picha upya (scans) ili kuelewa ikiwa chemotherapy inafanya kazi. Ikiwa uchunguzi (scans) wa miezi 3 ya kwanza utaonyesha kuwa saratani yako ni thabiti au inapungua, daktari wako anaweza kushauri kuendelea na chemotherapy kwa miezi 3 mengine. Baada ya miezi 6 ya kwanza ya matibabu daktari wako atajadiliana nawe ikiwa unapaswa kuchukua mapumziko kutoka kwa chemotherapy au unapaswa kuendelea.

Je, ni madhara gani ya matibabu ya CAPOX?

Generated by Dr MG Prete and Dr C Braconi (oncologists) based on information developed by Macmillan Cancer Support and used with permission. Revised by Ms J Milne (nurse), Ms H Morement (patient representative). Translated by Abeid Athman and Elene Mariamidze. Translation project coordinator: Dr. R Casolino

Ingawaje kuna madhara yanayojulikana kutokana na matibabu haya, lakini huenda usipate yoyote kati yao. Walakini, hii haimaanishi kuwa matibabu hayafanyi kazi; kumbuka hakuna uhusiano kati ya uwepo au ukali wa madhara na manufaa ya dawa.

Ingawaje Unaweza kupata baadhi ya madhara kutokana na dawa hii, lakini uwezekano wa kupata athari zote ni adimu . Kumbuka kwamba madhara mara nyingi yanatabirika wakati gani yaweza kujitokeza, muda na ukali; la msingi athari hzio si za kudumu na hupotea wakati umesitiza matibabu. Walakini, frequency na ukali wao hutofautiana kutoka kwa mtu hadi mtu. Walakini, frequency na ukali wao hutofautiana kutoka kwa mtu hadi mtu.

Kama ilivyo kwa dawa zingine nyingi za chemotherapy, fluorouracil na oxaliplatin huua seli za saratani kwa uwezo wake kusitisha wa kuacha mgawanyiko wa seli na kuenea. Kwa bahati mbaya, dawa za chemotherapy haziwezi kutambua tofauti kati ya seli za saratani na seli za kawaida. Kwa hivyo, chemotherapy pia itaua seli za kawaida zilizo salama zinazogawanyika haraka, kama vile seli za damu, seli za mdomo, tumbo, chango na sehemu nyenginezo ambayo ndiyo chanzo cha baadhi ya madhara mbalimbali. Pindi matibabu kumalizika, seli hizo za kawaida zitakua tena na kuwa na afya kama mwanzoni.

Vilevile, kuna dawa nyingi zinazopatikana ambazo zinaweza kuchukuliwa wakati wa chemotherapy kudhibiti na punguza athari za athari zozote ambazo unaweza kuwa nazo.

Baadhi ya madhara ambayo yanatarajiwa kujiri mara kwa mara zinazohusiana na CAPOX

Hematotoxicity (Kuathiri damu): madhara kwenye seli zako za damu ikiwa ni pamoja na

- ***Uchache ama kupungua seli nyeupe za damu na hatari ya kuambukizwa magonjwa***

Chemotherapy mara nyingi hupunguza idadi ya seli nyeupe za damu, ambazo husaidia kupambana na maambukizi ya maradhi tofauti. Kama idadi yako ya seli nyeupe za damu iko chini sana (hii inaitwa neutropenia) unaweza kuwa katika hatari ya kuambukizwa magonjwa. Hii ikikutokea, ni muhimu kuwa makini ili kuepuka hali ambazo zinaweza kuongeza hatari hii ya maambukizi, kama vile kuwa katika sehemu zenye watu wengi au pamoja na watu wenye mafua.

Kwa vile idadi ya seli zako nyeupe ina uwezekano mkubwa wa kuwa chini kabisa kati ya siku ya 10 na siku ya 14 ya kila mduara/mzunguko ya chemotherapy, ni muhimu sana kuchukua tahadhari kuzuia hatari ya maambukizi ya magonjwa.

Kupungua kwa chembechembe nyeupe za damu ni mojawapo ya vipimo muhimu vya damu ambavyo daktari wako atafanya kabla kupokea dozi chemotherapy inayofuatia ili kuhakikisha kuwa idadi ya seli nyeupe za damu ziko za kutosha kukuinga kutokana na maambukizi unapokea chemotherapy

Ni muhimu kufahamu ishara na dalili za maambukizi, na lazima uwasiliane na daktari kwa nambari ya usaidizi katika taasisi yako ikiwa utatokewa na yoyote kati ya yafuatayo:

- Joto la mwili wako hupanda zaidi ya 38°C (100.4°F), licha ya kutumia paracetamol
- Unajisikia ghafla kutetemeka au kutojisikia vizuri
- Kuumwa kwa koo, kikohozi, kuhara, kukojoa mara nyingi

- ***Idadi ya chini ya seli nyekundu za damu***

Chemotherapy inaweza kupunguza idadi ya seli nyekundu za damu. Jukumu muhimu zaidi la seli nyekundu za damu ni kubeba oksijeni kwa kila sehemu ya mwili wako. Ikiwa idadi ya seli nyekundu za damu ni chache sana (hii huitwa anemia) unaweza kuhisi uchovu na kukosa pumzi. Ikiwa anemia yako ni kali, utahitaji kuongezewa damu.

- ***Idadi ya chini ya chembe sahani (plateletes) mwilini na hatari ya michubuko au kutokwa na damu***

Chemotherapy inaweza kupunguza idadi ya chembe sahani. Chembe sahani ni muhimu kusaidia kuganda kwa damu. Ikiwa idadi yako ya chembe sahani ni ndogo sana (hii inaitwa thrombocytopenia) huwezi kupokea chemotherapy na daktari wako atachelewesha matibabu yako kwa muda mfupi hadi hesabu ya chembe sahani imeboreka. Ikiwa una michubuko au kutokwa damu, kama vile kutokwa na damu puani, ufizi unaotoka damu, mapakupaku madogo mekundu au zambarau kwenye ngozi, tafadhali mjulishe daktari wako.

Kuhara: unahitaji kuwasiliana na timu yako ikiwa unaharisha mara 4 au zaidi katika masaa 24. Daktari wako atakupa dawa za kuzuia kuhara. Kumbuka kunywa maji mengi kurejesha maji yaliyopotea. Iwapo unaharisha unapaswa kula chakula chenye nyuzinyuzi kidogo na epuka kula matunda mabichi, maji ya matunda, nafaka (cereals) na mboga. Itakuwa lau utakata kutumia pombe, kafeini, bidhaa za maziwa na vyakula vyenye mafuta mengi.

Kuhisi ganzi au kutekenywa kwa vidole vya mikono na miguu (peripheral neuropathy-kuathirika kwa neva za pambizoni):

chemotherapy yenye cisplatin inaweza kuathiri mishipa ya neva kwa kusababisha kufa ganzi, kutekenya au maumivu ya mikono au miguu. Kufa ganzi au kuwashwa kwenye vidole vya mikono na vya miguu inaweza kufanya iwe vigumu kufanya mambo ya kustaaajabisha kama vile kufunga nyuzi za viatu au kufunga vifungo vya shati. Hii inaweza kuanza ndani ya siku chache au wiki na kudumu kwa miezi michache. Mara chache, kufa ganzi inaweza kuwa ya kudumu. Unaweza kupata vidokezo maalum hapa chini ili kusaidia kupunguza dalili hizi, ikiwa zitatokea.

Ugonjwa wa mguu(nyayo) na mkono(viganja) aka hand and foot syndrome: mikono au miguu yako: inaweza kuwa mekundu, kufanya vidonda, ukavu au kuvimba, sawa na kuchomwa na jua. Ngozi kwenye viganja na nyayo inaweza kuanza kuchubuka, mara nyingi huanza polepole na nadra hutokea kabla ya wiki mbili tangu kuanza kwa matibabu. Hii inaweza kuambatana na kufa ganzi au kuuma kwenye mikono yako au miguu. Daktari wako atajadili dalili kama hizo na wewe na jinsi zinavyoathiri shughuli zako za maisha ya kila siku. Ugonjwa wa mguu na mkono unaweza kuhitaji kupunguzwa kwa kipimo cha dawa na wakati mwingine wakati mabadiliko ya ngozi ni makali zaidi, matibabu yanaweza kuhitaji kusimamishwa. Kuinga ni muhimu sana katika kujaribu kupunguza kuibuka ama kuanza kwa athari zamguu na mkono (hand-and-foot syndrome). Itunze mikono na miguu yako kwa kufuata ushauri katika sehemu ya "Vidokezo wakati wa matibabu" hapa chini.

Kichefuchefu/kuchafukwa na roho: wakati mwingine hufuatana na kutapika, lakini hii huudhibitiwa na dawa za kuzuia kutapika. Ni muhimu kuchukua dawa za kuzuia kutapika hata kama huhisi hivyo kwa sababu ni rahisi zaidi kuzuia ugonjwa kuliko kuutibu mara tu unapoanza.

Generated by Dr MG Prete and Dr C Braconi (oncologists) based on information developed by Macmillan Cancer Support and used with permission. Revised by Ms J Milne (nurse), Ms H Morement (patient representative). Translated by Abeid Athman and Elene Mariamidze. Translation project coordinator: Dr. R Casolino

Wasiliana na daktari wako au muuguzi kwa upesi ikiwa umekuwa ukihisi kichefuchefu zaidi ya mara moja kwa siku.

Maumivu na vidonda vya mdomo: unapaswa kupiga mswaki kila wakati baada ya kula ili kuzuia ukuaji wa vijidudu. Ili kuzuia au kusaidia kutibu vidonda vya mdomo tumia mswaki laini na uskutue mara tatu kwa siku kutumia baking soda nusu kijiko hadi kijiko kimoja iliyochanganywa na maji (au kiocha kinywa ya kawaida -mouthwash). Ni bora kutotumia vyakula vyenye asidi kama vile machungwa, ndimu na zabibu. Mjulisha daktari wako au muuguzi ikiwa una vidonda, kwa vile wanaweza kukusaidia kuzuia au kutibu vidonda vya mdomo.

Uchovu: Athari ambayo hutokea mara kwa mara, ambayo inaweza kuongezeka wakati wa matibabu.

Kukosa hamu ya kula: usijali ikiwa hutakula vizuri kwa siku moja au mbili.

Kuongezeka kwa vimeng'anya vya ini: ikiwa una viwango vya juu vya transaminasi (protini zinazotengenezwa na ini) kawaida hautaona tofauti yoyote katika shughuli zako au viwango vya nishati. Daktari wako atazitathmini viwango vya transamini kwenye vipimo vya damu na ataamua kama kunahitakika kurekebisha kipimo cha chemotherapy.

Kuganda kwa damu: wasiliana na simu ya msaada ikiwa miguu yako imevimba, imefanya wekundu na maumivu au unapata tabu kupumua.

Baadhi ya athari ambazo nadra ama adimu kutokea na CAPOX

Allegi: Hii huweza kutokea wakati chemotherapy inapeanwa. Mjulisha daktari wako au muuguzi mara moja ikiwa una mojawapo ya dalili hizi za ghafla:

- upele
- upungufu wa pumzi
- uwekundu au uvimbe wa uso
- kuhisi joto

- kizunguzungu
- haja ya kupitisha mkojo

Dalili kama za mafua: unaweza kupata hizi wakati wa matibabu ya chemotherapy au mda mfupi baada yake:

- Kuhisi joto, baridi au kutetemeka
- Homa
- Kuumwa na kichwa
- Maumivu ya misuli
- Uchovu

Kuvuja kwa chemotherapy nje ya mshipa ya damu: Wakati inapeanwa, chemotherapy inaweza wakati mwingine kuvuja nje ya mshipa na kuharibu tishu za pambizoni mwake. Mwambie muuguzi wako mara moja ikiwa una maumivu kama yakudungwa miba na kuumwa, maumivu yoyote, wekundu, au uvimbe karibu na mshipa wa damu.

Kuimbiwa/kukosa choo kikubwa: kula vyakula vyenye nyuzinyuzi nyingi (mboga, matunda, mkate wa unga) na kunywa angalau lita mbili za maji zinaweza kukupatia nafuu. Unaweza kuhitaji msahala (laxatives) ikiwa umekosa choo kikubwa zaidi ya siku mbili/tatu.

Kusinzia: Chemotherapy inaweza kukufanya uhisi usingizi sana (kusinzia) na uchovu. Ikiwa unahisi kusinziasinzia sana na kulegea, usiendeshe gari au kutumia mashine.

Kuumwa na kichwa: ikiwa hii itatokea, unaweza kuchukua dawa za kutuliza maumivu kama paracetamol.

Ugumu wa kulala: unaweza kuchukua vidonge vya kulala ikiwa unahitaji.

Kuongezeka kwa maji: Unaweza kuongeza uzito wako na pia uso wako au vifundo vyako vya miguu au miguu inaweza kuvimba. Inaweza kusaidia kuweka miguu yako juu ya mto. Uvimbe utapotea baada ya matibabu yako kumalizika.

Kupoteza nywele: nywele zako zinaweza kuwa nyembamba, lakini hakuna uwezekano kwamba utapoteza nywele zako.

Dawa za kusaidia kudhibiti madhara

Hakikisha kumjulisha daktari wako kuhusu madhara yoyote; kuna dawa muhimu za kudhibiti

Dawa za kusaidia kudhibiti madhara

Hakikisha kumjulisha daktari wako kuhusu madhara yoyote; kuna dawa muhimu za kudhibiti dalili.

Je, niendeleo kutumia dawa zangu zote za kawaida?

Ndiyo, unapaswa kuendelea kutumia dawa zako zote za kawaida. Tafadhali ripoti kwa timu yako ya saratani (oncology) dawa zote unazotumia, ili waweze kukushauri.

Je, ninaweza kupata chanjo ya mafua?

Ndiyo, inashauriwa uwe na chanjo ya mafua kabla ya kuanza tiba yako ya kidini/chemotherapy. Ikiwa tayari ushaanza matibabu yako ya kidini/chemotherapy, tafadhali muulize daktari wako ambaye anaweza kukushauri kuhusu wakati mwafaka unaweza kupata chanjo.

Vidokezo wakati wa matibabu

- Kunywa maji mengi (angalau lita 2 kwa siku) linda figo zako.
- Dumisha lishe bora. Kula chakula kidogo kidogo mara kwa mara kunaweza kusaidia kupunguza kichefuchefu. Unapaswa kuepuka vyakula vya mafuta au vya kukaanga. Unaweza kuchukua dawa za kuzuia kichefuchefu ikiwa ni lazima.
- Tumia wembe wa umeme unaponyoa na mswaki laini ili kupunguza damu.
- Epuka kupigwa na jua. Vaa SPF 15 (au zaidi) ya kuzuia jua na mavazi ya kinga.

- Unaweza kuhisi kusinzia au kizunguzungu; epuka kuendesha gari au kujihusisha na kazi zinazohitaji tahadhari hadi ijulikane dawa ya capecitabine inavyokupeleka.
- Pata pumziko la kutosha.
- Ili kuzuia ugonjwa wa mguu na mkono:
  - Punguza msugvano, shinikizo na mfiduo wa joto kwa mikono na miguu yako.
  - Epuka kugusa maji ya moto kwa muda mrefu kama vile kuosha vyombo, kuoga kwa muda mrefu au beseni bafu.
  - Usitumie glavu za kuosha vyombo kwa sababu mpira unaweza kuweka ngozi ya viganja vyako joto.
  - Epuka kutembea kwa muda mrefu au kuruka ili kupunguza ngozi ya ngozi kwenye nyayo zako.
  - Usitumie zana za bustani/nyumbani ambazo zinabana mkono wako kwenye sehemu ngumu.
  - Epuka kusugua losheni kwenye mikono na miguu bali iwe ngozi yafaa iwe na unyevunyevu.
- Ili kusaidia kupunguza dalili unaweza kutumia krimu na dawa za kutuliza maumivu (emolient) ili kupunguza maumivu. Jadilina na daktari wako dawa gani bora kwako.
- Weka nyumbani akiba ya dawa unazoweza kuhitaji ili kusaidia kudhibiti dalili zikijiri.
- Kabla ya kuanza tiba ya kemikali, mwambie daktari wako kuhusu dawa yoyote unayotumia. Wakati mwingine athari zinaweza kuhusishwa na dawa zako na sio chemotherapy.
- Ikiwa dalili zako ni kali au hazijaimarika baada ya saa 24, usisite kuwasiliana na hospitali.
- Zingatia dalili za kuganda kwa damu: maumivu, uwekundu, uvimbe wa mkono au mguu; upungufu wa pumzi au maumivu ya kifua. Ikiwa una mojawapo ya dalili hizi wasiliana na daktari wako.
- Usipokee aina yoyote ya chanjo bila idhini ya daktari wako wakati unachukua chemotherapy.
- Ikiwa wewe ni mwanamke wa umri wa kuzaa:

Generated by Dr MG Prete and Dr C Braconi (oncologists) based on information developed by Macmillan Cancer Support and used with permission. Revised by Ms J Milne (nurse), Ms H Morement (patient representative). Translated by Abeid Athman and Elene Mariamidze. Translation project coordinator: Dr. R Casolino

- Mjulishe daktari iwapo wewe ni mjamzito au unaweza kuwa na mimba kabla ya kuanza haya matibabu.
- Epuka kupata mimba wakati wa chemotherapy
- Usinyonyesha wakati wa matibabu ya kidini

Wakati gani utahitaji kuwasiliana na hospitali?

Ikiwa dalili zako ni kali au hazipungui baada ya masaa 24, usisite kuwasiliana na hospitali.

Nambari ya mawasiliano ya dharura ya hospitali ni: .....

Ninaweza kupata wapi habari zaidi?

Ikiwa ungependa kupata maelezo zaidi kuhusu ugonjwa huu, unaweza kutembelea tovuti ya ESMO kwa saratani ya njia za nyongo: Mwongozo kwa Wagonjwa na AMMF Tovuti ya Msaada ya Cholangiocarcinoma.

Unaweza kupata kiungo kinachohusiana hapa chini:

<https://www.esmo.org/for-patients/patient-guides/biliary-tract-cancer>

<https://ammf.org.uk/cholangiocarcinoma/>